

Arbetsmarknadsdepartementet
Enheten för diskrimineringsfrågor

Myndigheten för yrkeshögskolans yttrande över betänkande SOU 2014:41 *Nya regler om aktiva åtgärder mot diskriminering*

Inledning

Myndigheten har tagit emot en remiss från Arbetsmarknadsdepartementet angående *Nya regler om aktiva åtgärder mot diskriminering*.

Regeringen beslutade 2012 att tillsätta en särskild utredare för att lämna förslag på hur krav på aktiva åtgärder ska utformas och göras tydliga för att bli ett effektivare medel i arbetet med att förebygga diskriminering och uppnå lika rättigheter och möjligheter. De aktiva åtgärderna ska vara tydliga, ändamålsenliga, framåtsyftande och förebyggande. I uppdraget ingick även att analysera hur de regler som föreslås förhåller sig till andra regler.¹ De aktiva åtgärderna ska således syfta till att förbättra det systematiska arbetet med diskrimineringsfrågor inom utbildningsområdet och i arbetslivet.

Utredaren föreslår ändringar i diskrimineringslagen (2008:567), skollagen (2010:800), offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) samt ändringar i förordningen om sysselsättningsbidrag (1998:996) och förordningen om regionalt investeringsstöd (2007:61). Vidare föreslås upphävande av förordningen (2008:1328) med instruktion för Nämnden mot diskriminering och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling.

Sammanfattning

Utbildningsområdet

Utredaren föreslår att allt arbete med aktiva åtgärder för dem som bedriver utbildning eller annan verksamhet enligt skollagen (2010:800) ska regleras i skollagen och inte i diskrimineringslagen som är fallet idag. En anledning till detta är att arbetet med värdegrunds och diskrimineringsfrågor utgör en del av kärnverksamheten i dessa verksamheter och har till viss del dubbelregleras i skollagen och i diskrimineringslagen. Skolinspektionen föreslås få ett utökat ansvar och blir tillsynsmyndighet gällande aktiva åtgärder för verksamheter som omfattas av skollagen (2010:800). För anordnare som bedriver utbildning enligt högskolelagen (1992:1434) eller utbildningar som kan leda fram till en examen enligt lagen om tillstånd att utfärda vissa examina (1993:792) föreslår utredaren att de även fortsättningsvis ska omfattas av 3 kap 14 § diskrimineringslagen².

¹ SOU 2014:42 s 19

² En utbildningsanordnare som bedriver utbildning eller annan verksamhet enligt skollagen (2010:800), utbildning enligt högskolelagen (1992:1434) eller utbildning som kan leda fram till en examen enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina ska inom ramen för denna verksamhet bedriva ett målinriktat arbete för att aktivt främja lika rättigheter och möjligheter för de barn, elever eller studenter som deltar i eller söker till verksamheten, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning.

Närmare föreskrifter om utbildningsanordnarens skyldigheter finns i 15 och 16 §§. Lag (2010:861)

Utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan omfattas varken av skollagen (2010:800), högskolelagen (1992:1434) eller lagen om tillstånd att utfärda vissa examina (1993:792) och kommer därmed inte att påverkas av utredarens förslag.

Arbetslivsområdet

Enligt 3 kap 3-11 § diskrimineringslagen ska arbetsgivare vidta aktiva åtgärder inom olika delar av verksamheten. Utredaren vill tydliggöra vilka områden arbetsgivaren förväntas att bedriva ett systematiskt arbete och ger följande förslag; arbetsförhållanden, bestämmelser och praxis om löner och andra anställningsvillkor, rekrytering och befordran, utbildning och kompetensutveckling och möjlighet att förena förvärsarbete med föräldraskap³.

Vidare föreslår utredaren "att skyldigheten att arbeta systematiskt med aktiva åtgärder ska omfatta samtliga arbetsgivare oavsett storlek. Hos arbetsgivare med färre än tio anställda – när det gäller lönekartläggningensarbetet – och färre än 25 anställda – när det gäller arbetet i övrigt – får det systematiska arbetet med aktiva åtgärder självklart en mer begränsad utformning och får läggas på den nivå som blir rimlig i verksamheten⁴".

Utredarens förslag inom arbetslivsområdet kommer att påverka Myndigheten för yrkeshögskolan som arbetsgivare. Utbildningsanordnare som verkar inom yrkeshögskolan och har fler än 25 anställda kommer att påverkas av utredarens förslag.

Synpunkter

I utredningen *Aktiva åtgärder för att främja lika rättigheter och möjligheter – ett systematiskt målinriktat arbete på tre samhällsområden* (SOU 2010:7) föreslås att även "anordnare inom yrkeshögskolan ska inom ramen för sin verksamhet bedriva aktiva åtgärder för att främja lika rättigheter och möjligheter genom ett systematiskt målinriktat arbete⁵". Utredaren ansåg därmed att även yrkeshögskolans anordnare skulle omfattas av diskrimineringslagens begrepp utbildningsanordnare och på så sätt omfattas av diskrimineringslagens 3 kap (2008:567). I betänkandet SOU 2014:41 ger däremot utredaren inga förslag som leder till att utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan omfattas av 3 kap. i diskrimineringslagen.

Myndigheten för yrkeshögskolan bedömer att utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan bör likställas med utbildningsanordnare inom universitet och högskola när det gäller arbetet med aktiva åtgärder och bör således omfattas av 3 kap 14 § i diskrimineringslagen. Inom yrkeshögskolan regleras frågor om mänskliga rättigheter, demokrati och jämställdhet i 3 § i lagen (2009:128) om yrkeshögskolan. Nämda bestämmelse i lagen om yrkeshögskolan specificerar inte något krav på systematiskt arbete med aktiva åtgärder. Myndigheten bedömer således att arbetet med dessa frågor borde få större inflytande i verksamheten och de studerandes situation skulle stärkas om utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan omfattades av 3 kap 14 § diskrimineringslagen. Yrkeshögskolan är idag en etablerad utbildningsform i Sverige med ca 40 000 aktiva studerande. Som utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan återfinns både kommuner, landsting och enskilda fysiska eller juridiska personer⁶.

Myndigheten bedömer dock att utbildningsanordnare som bedriver utbildningar som omfattas av förordningen (2013:871) om statligt stöd för konst- och kulturutbildningar och vissa andra utbildningar inte bör omfattas av 3 kap 14 § diskrimineringslagen. Förordningen är ny och de första studerande har ännu inte påbörjat utbildningarna enligt det nya regelverket. Dessutom är utbildningarna utanför det allmänna

³ SOU (2014:41) sid 248

⁴ SOU (2014:41) sid 287

⁵ SOU (2010:7) sid 34

⁶ Lag (2009:128 om yrkeshögskolan)

utbildningsväsendet. Myndigheten bedömer således att en utvärdering om denna utbildningsform ska omfattas på samma sätt, bör genomföras när det nya regelverket är etablerat.

Myndigheten är positiv till utredarens förslag att arbetsgivare ska bedriva ett systematiskt arbete avseende samtliga av lagens diskrimineringsgrunder⁷. Myndigheten är även positiv till utredarens förslag att det systematiska arbetet med aktiva åtgärder ska ske efter en anvisad metod och på angivna områden.

Beslut om detta remissvar har fattats av generaldirektören efter föredragning av utbildningshandläggare Annette Wisén. I ärendets slutliga beredning har även avdelningscheferna Björn Scheele, Christer Bergqvist, Johan Blom och Johnny Henriksson samt chefsjurist Frank Nordberg deltagit.

Thomas Persson
Generaldirektör

Annette Wisén
Utbildningshandläggare

⁷ SOU (2014:41)